

ILO REHBER KONTROL FORMU

R100

Solunum Koruyucu Donanım (SKD) Seçimi ve Kullanımı

Kapsam

Bu kontrol formu ILO Kimyasal Kontrol Rehberi'nin bir parçasıdır ve rehber tarafından solunum koruyucu donanım kullanılması gerekliliğinin belirtildiği hallerde kullanılmalıdır. Bu form, solunum koruyucu donanımların seçimi ve kullanımlarına ilişkin genel öneriler sunar.

SKD Nedir

SKD, ağız ve burun üzerine takılan (bazen de kafanın tamamı gibi daha geniş vücut bölümleri üzerine takılabilen), tozlar, dumanlar ve gazlar gibi zararlı maddelerin solunmasına karşı korunmaya yardımcı olmak amacıyla özel olarak tasarlanmış donanımlardır. İki ana türü vardır:

- Solunan havayı filtre ederek çalışan maskeler. Bu maskeler oksijen yetersizliği olan alanlar ile filtre edilmiş havanın halen zararlı olabileceği alanlarda kullanılmamalıdır. Kabul edilebilir oksijen konsantrasyonu % 19.5-22'dir.
- Solunum aygıtının bağımsız bir kaynak aracılığıyla solunabilir havayı kullanıcıya sağladığı sistemler.

SKD Seçimi

- SKD kullanılan maddeye, yapılan işe ve kullanıcıya uygun olmalıdır. Mümkünse, doğru SKD'ı seçebilmek için güvenlik donanımı sağlayıcınızdan yardım istemelisiniz.
- Yalnızca uygun şekilde tasarlanmış olan SKD'ları kullanınız. Amerika, Avustralya, Avrupa veya Japonya gibi kabul gören standartlar ile uyumlu olup olmadığını kontrol ediniz. Fular ve mendil gibi kendinizin yaptığı SKD'lar işe yaramaz.

Maddeye Uygunluk

- Maruz kaldığınız maddeye karşı sizi korumak üzere tasarlanmış bir filtreye sahip olan SKD'ları tercih etmelisiniz. Örneğin, bir toz filtresi, boyadan buharlaşan bir solvante karşı sizi korumayacaktır. Bir solvent buharı filtresi ise, kaplama banyosundan açığa çıkan asit gazlarına karşı koruma sağlamayacaktır.
- Sizi gazlara ve buharlara karşı koruyacak filtreler seçerken özellikle dikkatli olmanız gerekecektir; çünkü bu filtrelerin bazıları sadece çok kısıtlı sayıdaki maddeler için işe yarar.

Yapılan İşe Uygunluk

- SKD'ın soluduğunuz havadaki kontaminasyonu güvenli bir seviyeye kadar azaltabildiğinden emin olmalısınız. Filtrenin yapması gereken iş miktarına koruma faktörü adı verilir. Koruma faktörü 10 olan bir filtre soluduğunuz havadaki tehlikeli maddelerin konsantrasyonunu SKD'ın dışındaki havadaki konsantrasyonun onda birine kadar azaltabilir. Değişik SKD'lar farklı koruma faktörlerine sahiptir.

- Filtreler yalnızca kısıtlı bir süre için iş görür. Filtre değişimi gerekmeden önce bir SKD'ı ne kadar süre ile kullanabileceğinizi ya sağlayıcı firma ile görüşerek ya da kullanma talimatlarına bakarak kontrol etmeniz gerekmektedir.
- Tek kullanımlık SKD'ları yalnızca bir kez kullanınız.

Kullanıcıya Uygunluk

- Bazı SKD tiplerinin, özellikle de yalnızca yüzünüzün ön kısmına oturanların iş görebilmeleri için cildinizle çok iyi temas sağlamaları gerekmektedir. Eğer sakalınız varsa veya düzgün şekilde tıraş olmadıysanız bu donanımlar işe yaramazlar ve tüm kafayı içine alan donanımlar gibi başka tür bir SKD kullanmanız gerekir.
- Eğer gözlük kullanıyorsanız veya işitme koruyucusu veya sert bir başlık kullanmanız gerekiyorsa, bu malzemelerin SKD kullanımınızı etkilemediğine veya SKD ile cildinizin arasına girmediğine emin olunuz.
- Değişik boyutlarda SKD'lar mevcuttur. Maskelerin kendileri için en iyi şekilde iş görebilmesi için farklı kişiler, farklı büyüklükteki veya farklı şekillerdeki maskelere ihtiyaç duyacaklardır. Bir SKD'nın yüze tam oturduğunun kontrolü için SKD'ı takınız, filtreyi kapatınız ve nefes alınız. Nefesinizi tuttuğunuzda maske büzüşmeli ve en az 10 saniye boyunca yerinde kalmalıdır. Eğer böyle olmuyorsa, maskenin tam olarak oturup oturmadığını yeniden kontrol ediniz ve tekrar deneyiniz. Eğer hala yerinde kalmıyorsa maskenin başka bir boyutunu deneyiniz.
- Eğer bir iş sırasında SKD kullanmanız gerekiyorsa iş süresinin tamamında SKD'nı kullanmaya devam ediniz. SKD'ı konuşmak için birkaç saniyeliğine bile çıkardığınızda, SKD'ın sağlayacağı koruma ciddi şekilde azalmış olacaktır.

Bakım

- Eğer SKD'ınızın değiştirilebilir bir filtresi varsa, filtrenizin kullanılabilirlik zamanı bitmeden önce düzenli olarak değiştirildiğinden emin olunuz.
- Yeniden kullanılabilir SKD'ların her kullanımdan sonra ılık sabunlu su ile temizlenmeleri gerekmektedir.
- Kayışları, yüz parçalarını ve kilit kısımlarını bozulma belirtileri açısından kontrol ediniz. Hasarlanma veya sertleşme belirtileri olması halinde bu parçaları değiştiriniz.

Depolama

- SKD'larınızı zarar görmeyeceği, temiz bir yerde saklayınız.
- Lastik yapıdaki SKD'larınızı, kullanım ömrünü kısaltacağı için doğrudan güneş ışığı almayacakları bir yerde saklayınız.

Eğitim

Aşağıdaki konuların size öğretildiğinden veya gösterildiğinden emin olunuz:

- SKD'nın nasıl doğru bir şekilde oturtulacağı
- Yüz kaçağının nasıl kontrol edileceği
- Filtrenin hangi sıklıkta değiştirileceği
- SKD'ınızın nasıl kontrol edileceği, bakımının yapılacağı ve depolanacağı.